

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ: Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης

ΘΕΜΑ: «Εθνικός σχεδιασμός ανθεκτικότητας οικονομικών συναλλαγών και θεσμική διασφάλιση χρήσης μετρητών τόσο σε συνθήκες διακοπής ψηφιακών υποδομών όσο και σε ομαλές συνθήκες»

Αξιότιμοι κ.κ. Υπουργοί,

Σε συνέχεια της με αριθμ. 647/9-3-2026 επίκαιρης ερώτησης και της σχετικής συζήτησης στην Ολομέλεια της Βουλής, κατά την οποία αναδείχθηκε η αυξανόμενη εξάρτηση της οικονομικής δραστηριότητας από ψηφιακές υποδομές, παραμένουν κρίσιμα ζητήματα χωρίς σαφή απάντηση.

Κατά τη συζήτηση, επισημάνθηκε ότι το ζήτημα της συνέχειας των οικονομικών συναλλαγών σε περίπτωση εκτεταμένων διακοπών τηλεπικοινωνιών ή κυβερνοεπιθέσεων δεν εμπίπτει αποκλειστικά στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη συντονισμένης αντιμετώπισης σε επίπεδο συναρμόδιων Υπουργείων, ιδίως με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με την Τράπεζα της Ελλάδος και με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Το πρόσφατο περιστατικό διακοπής τηλεπικοινωνιών στην Πελοπόννησο κατέδειξε στην πράξη ότι ακόμη και μια προσωρινή διακοπή κρίσιμων ψηφιακών υποδομών μπορεί να οδηγήσει σε αδυναμία πραγματοποίησης βασικών οικονομικών συναλλαγών.

Παράλληλα, οι εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον και οι προειδοποιήσεις ευρωπαϊκών αρχών για αυξημένο κίνδυνο κυβερνοεπιθέσεων και υβριδικών απειλών καθιστούν επιτακτική την ύπαρξη σαφούς και δοκιμασμένου εθνικού σχεδιασμού.

Την ίδια στιγμή, κατά τη συζήτηση έγινε αναφορά σε ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για τη διασφάλιση της κυκλοφορίας των μετρητών, χωρίς όμως να αποσαφηνιστεί εάν υπάρχει αντίστοιχη ρητή και ολοκληρωμένη εθνική θεσμική πρόβλεψη για τη χρήση τους σε συνθήκες κρίσης αλλά και εκτός κρίσης.

Για ορισμένες κατηγορίες πολιτών (ηλικιωμένους, άτομα με ειδικές ανάγκες, άτομα με χαμηλές ψηφιακές δεξιότητες κλπ) η χρήση μετρητών είναι αναγκαία επειδή η καθημερινή τους ζωή προσομοιάζει με τις συνθήκες κρίσης που θα βιώσουμε οι υπόλοιποι όποτε εμφανιστούν, λόγω της αδυναμίας αξιοποίησης των ψηφιακών μέσων. Άλλωστε η χρήση μετρητών ως συνταγματικό δικαίωμα που προκύπτει από την εν γένει οικονομική ελευθερία, που επίσης προστατεύεται από το Σύνταγμα, δεν μπορεί να περιοριστεί υπέρμετρα σε σημείο που να μην υπάρχει καθόλου διότι τότε θα παραβιαζόταν η αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 του Συντάγματος).

Επειδή:

- α) Η πρόσφατη διακοπή τηλεπικοινωνιών ανέδειξε την πρακτική αδυναμία διενέργειας συναλλαγών σε συνθήκες διακοπής ψηφιακών δικτύων,
- β) Κατά τη συζήτηση στη Βουλή δεν προσδιορίστηκε σαφές ενιαίο εθνικό σχέδιο για τη διασφάλιση της συνέχειας των οικονομικών συναλλαγών,
- γ) Δεν διευκρινίστηκε εάν έχει εκπονηθεί ολοκληρωμένη μελέτη αξιολόγησης κινδύνου για σενάρια εκτεταμένης διακοπής ψηφιακών υποδομών ή κυβερνοεπιθέσεων,
- δ) Η διατήρηση της δυνατότητας χρήσης μετρητών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα οικονομικής ανθεκτικότητας και προστασίας της ελευθερίας επιλογής των πολιτών, ιδίως σε συνθήκες κρίσης,
- ε) η χρήση μετρητών αποτελεί και συνταγματικό δικαίωμα το οποίο δεν μπορεί να περιοριστεί υπέρμετρα μέχρις εξαφάνισής του για κάποιο σκοπό πχ. διευκόλυνσης των υπολοίπων πολιτών μέσω των ψηφιακών μέσων, όταν υπάρχουν πολίτες που αδυνατούν να τα χρησιμοποιήσουν

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Υφίσταται ενιαίο εθνικό σχέδιο, σε συνεργασία των συναρμόδιων Υπουργείων, για τη διασφάλιση της συνέχειας των οικονομικών συναλλαγών σε περίπτωση εκτεταμένων διακοπών τηλεπικοινωνιών ή ψηφιακών υποδομών, και ποιοι είναι οι βασικοί άξονες αυτού;
2. Έχει εκπονηθεί ολοκληρωμένη μελέτη αξιολόγησης κινδύνου (risk assessment) για τέτοια σενάρια, και εάν ναι, ποια είναι τα βασικά συμπεράσματα και τα μέτρα που έχουν ληφθεί κατόπιν αυτής;
3. Προτίθεται η Κυβέρνηση να προχωρήσει σε ρητή εθνική θεσμική κατοχύρωση της δυνατότητας χρήσης μετρητών ως εναλλακτικού μέσου συναλλαγής σε συνθήκες κρίσης, πέραν των ευρωπαϊκών προβλέψεων;
4. Προτίθεται η Κυβέρνηση να θεσμοθετήσει την διαρκή παράλληλη χρήση μετρητών στις συναλλαγές, η οποία αποτελεί συνταγματικό δικαίωμα όλων των πολιτών (λόγω της εν γένει οικονομικής ελευθερίας η οποία προστατεύεται από το Σύνταγμα) και δεν μπορεί να καταργηθεί λόγω της αρχής της αναλογικότητας (αρ. 25 Σ) και επιπλέον λαμβάνοντας υπόψιν το γεγονός ότι για ορισμένες κατηγορίες πολιτών αποτελούν μοναδικό τρόπο καθημερινής συναλλαγής, ανεξάρτητα από συνθήκες κρίσης;

Ο Ερωτών Βουλευτής

Α' Ανατολικής Αττικής

Τάσος Οικονομόπουλος